

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyenlő részletek árára 10 fillér.
Közzététel, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyen-
ként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőség-
hez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyv-
nyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek
küldendők.

A néppárt kudarcza.

Budapest, 1900. okt. 27.

A néppárt politikai pályája nagyon dőcögös kezd lenni. Székelyföldi szereplése után azt kell hinni, hogy bukása megvan pecsételve. Az ország politikai életének kifejlődése oly irányt vett, mely a néppártnak nem kedvez. Bukását siettetik az a körülmény, hogy veszélyessé kezd válni azokra az érdekekre, a melyeknek védelmére alakult. Eztlépten-nyomon érezzük, de főként érzik az egyházi körök. Ezért mondják fel a barátságot lassanként ennek a pártnak.

A néppárt az egyházpolitikai törvények revíziója céljából alakult, de ezek a törvények teljesen beváltak. Semmiféle erkölcsi rombolást fel nem idéztek, sőt szilárd rendet teremtettek az anyakönyvek, a személyi nyilvántartások körül. A házassági jog pedig teljes egyöntetűséggel levén szabályozva, erősséget nyert. Mindenkit egyformaszabályok köteleznek. A házasság csak valamelyik házasságkötési módjából levén felbontható, ez a vétkességét pedig be kell bizonyítani, a felek nem pusztán szeszélyből mennek a bíróság elé, hanem csak akkor, ha a házasság felbontására komoly okuk van. Csak a teljesen feldult házassági viszony bontatik fel, nem úgy, mint azelőtt, hogy egyszerűen más vallásra téréssel már meg lehetett szüntetni a házasságot. Ennélfogva az

új rend a házasság eszményi célját, hogy az életfogytig tartó viszony legyen, nagyban elősegíti. Hatályosabb eszközökkel biztosítja, mint biztosította az előbbi kilenczféle egyházi házassági jog, mely egymással teljesen ellenkező rendelkezéseket tartalmazott.

Ezen az oldalon, az egyházpolitikai törvények revíziója szempontjából, valóban nincs létjogosultsága a néppártnak. Ezért nem érdemes azt, mint külön pártot fentartani. Az egyházpolitikai törvények revíziójának követelése teljesen meddő erőlködés, mert arra nincs szüksége senkinek. Azokat az érdekeket, a melyeket a néppárt a zászlójára irt, hogy védelmezze, egyrészt veszély nem fenyegeti, másrészt pedig a néppárt legfeljebb rossz hírbe hozza azokat.

A néppárt ajkán a katolikus papi érdek, melyet ez a párt egyedül képvisel, népszerűtlenné, mondhatni gyűlöletessé válik. Mert az a módszer, melyet a néppárt használ, inkább az erőszakoskodás és a jogtalan követelés színezetét ölti fel, mintsem valamely jogos érdek igazságos védelmét. A katolikus papság kiváltságos és előnyös helyzetét Magyarországon mindenki ismeri. Ilyen kedvező helyzete ma már egyetlen egyháznak és sehol sincs. És a róm. kath. egyház papjainak ezt a számos privilégiumát ma sem fenyegeti senki. Ez, mint jogos érdek, az egész ország oltalmát alatt áll. A néppárt erejéhez képest semmi. De igenis veszedel-

mes lehet a néppárt törekvése ezekre az érdekekre, ha azokat mint az egyenjogúság nagy elvével szemben felállított kiváltságos jogokat akarja érvényesíteni és továbbra is fentartani.

Épen ebben van a néppárt programjának veszedelmessége, mivel az hadizenet a mostani állami és társadalmi rend alapját képező jogegyenlőségnek és mindenkire megillető szabadságjogoknak. Ezeket, a modern államiság szilárd bástyáin pedig semmiféle szempontokért rést ütni nem engedünk. Ezek az emberiség egyetemét megillető jogok, a melyeket vérünk árán vívtunk ki a hatalmasokkal szemben. Ezek az emberiség fejlődésének, haladásának, civilizációjának alapjai. Ezeket megdönteni, aláásni halálos bűn az egész emberiséggel szemben. De nem tűrhetünk olyan merényleteket sem, melyeket a néppárt szakadatlanul intéz a felekezeti egyenjogúság, más felekezetek tagjai ellen.

Az egyedül üdvözítő tanok korszaka lejárt. A gondolat- és vélemény szabadság és annak kimondása közkinccsé lett mindenkinek. Ez a politikai érettség jellemzi népünket, ez a politikai tudat jóformán vérbe ment át a magyarnak; mert ilyen általános igazságokról, még a legnehézkesebb felfogású ember is könnyen meggyőződhetik.

De még az általános politikai helyzetből sincs megokolva a néppárt létjogosultsága. Hisz sokan, ámbar csak takti-

TÁRGZA.

A határszélről.

— Felolvasta: Dobay János a kézdivásárhelyi jótékony nőegyesületnek 1900. október 27-én tartott állásfoglalásán. —
(Folytatás és vége.)

A mint az ember a kitűnő sétatényeken tovább halad, lépten-nyomon, újabb meg újabb esodák tárulnak elébe. Ott áll a nagy pompával és fényűzéssel berendezett gyógycsarnok, a gyönyörű román nemzeti színház és egészen lenn a völgyben a mindennél szebb és díszesebb új fürdőház. Emenumtáris épületek mind megannyi remekei az építésznek és mind a legkitűnőbb francia építő mesterek művei.

Itt meg kell jegyeznem, hogy az egész fürdőtelep, a dúsgazdag Szent Spiridon zárdá tulajdona, mely itt és az ország más részeiben megmérhetetlen területeket bir. Ha az ember az itt felhalmozott fényt és pompát látja, el kell hinnie, hogy a zárdá már eddig több mint 10 millió frankot fektetett be a fürdőbe, valamint elhihetjük azt is, hogy miután a befektetett rengeteg tőke csak igen kevés kamatot hajt, a zárdá igazgatósága kénytelen volt az egész gyógyhelyet átadni a román kormánynak. Ennek a fürdőnek ugyanis nemcsak közegészségügyi, hanem nemzetgazdasági céljai vannak, melyekben kezdettől fogva az volt a cél, hogy ezen

gyógyhely kiépítésével a román bojároknak egy pompás mulató helyet teremtsenek és ez által elvonják a magyar fürdőktől, azonban a terv egy kissé balul ütött ki, mert Szalancz oly méreg drága fürdő lett, hogy annak költségeit csak a legdagdagabb emberek bírják meg és így a magyar fürdőknek most is elég román vendége jut. Szóval az a furcsaság esik meg, hogy a kevésbé vagyos magyar közönség külföldi fürdőkre sűrűn megy, mert a magyar fürdők igen drágák, a románok meg hozzánk jönnek, mert a mi gyógyhelyeink olcsók.

Másfel napig bolyongtunk a csudaszép fürdőtelepen és míg a bizottság egy része a Sándor tetőt és az őserdőt járta, mi tövülről hegyre megvizsgáltunk Szalanczon mindent, a mi csak látni való. A pompás sétautakat, gloriettekét, villamos világitási vezetékeket, a természetből nagy műérzékkel kirakott épület-ornamentikát, a különböző ásványos vizek vezetékeit, a szép virágágyakat, melyeket akkor kezdettek rendezgetni stb. Utakon, tereken épen akkor folyt a tisztogatás és egy néhány tucat ember dolgozott minden ponton. Magyarul köszöntöttük és magyarul fogadták. Beszédbe elegyedtünk velük és mindenik folyékonyon beszélt magyarul. Bizony ezek a román ruhában járó munkások legnagyobb részben magyarok. Volt közülük egy Szűcs és egy Erdő nevezetű fiatal legény. Kik egyenesen K.-Vásárhelyieknek vallották magukat. Valamelyik szépajok innen vándorolt ki ezelőtt tén másfél száz évvel. Csinos, tiszta, értelmes

arcu legények, a fürdőn az olaszoktól eltanulták a kőfaragást és most 4—5 frankot keresnek napenként.

Végre el kellett válnunk a gyönyörű helytől és indulnunk kellett hazafelé. A társaság abban állapodott meg, hogy a kik lóháton jöttek az erdőn át, azok most kocsin menjenek vissza Románián keresztül és így mi egy néhányan kocsin tettük meg a sokkal nagyobb, de kevesbé fáradságos utat.

A mint a szalanczi fürdő területéről kiléptünk, előtünk állt Románia az ő szegénységével, elmaradottságával. Nagyobb ellentétet alig lehetne képzelni, mint a nyugati pompával ékeskedő Szalancz fürdő és a mellette 20 kilométer hosszúságban elterülő Szalancz község között. Ott millió paloták, s itt nyomorult viaskók. A mely ház magyar emberé, az még megjárja, bizonyos esin és tisztaság van ott mindenütt, de a román lakásokból kisir a szegénység. És uram isten, minő ut vezet a világfürdőhöz! Bizony minálunk a kárbahágói dűlőbe vezető út talán szélesebb és jobban van tartva, mint ez, hol évenként Románia vagyoni és születési arisztokráciája fürdőre utazik. Minden hid egy egy attentatum a ló és ember testi épsége ellen és egy-egy hegyen át mászni igazi isten kísértés, mert a hogy a jó isten megtoremtette azt a hegyet, oly meredeken visz az út is át rajta. A román ember azt tartja, hogy linea recta est brevissima, azaz az egyenes út a legrövidebb, s ha az utas nyaka megszakad is, ettől a regulától el nem tér.

kából avagy tévedésből, a liberálisizmus gyöngülését észlelik Széll Kálmán kormányzása alatt. Ez valószínűleg csak szubjektív vélemény, mivel tárgyilagos bizonyítékokat aligba találnak arra, hogy Széll Kálmán kormánytényével ártott volna a liberálisizmusnak. Az pedig merő túlzás, hogy Széll Kálmán működése veszedelmes a liberálisizmusra, annak megdöntésére irányul. Ámde mindebből a felfogásból és közmegegyezésből mégis levonhatunk némely igazságot. Különösen pedig ez esetben is az igazságot nem a szélsőségek, hanem közbül kell keresni.

Ekkor aztán rájöhettünk, hogy mind nem áll az, hogy Széll Kálmán veszélyeztetné a liberálisizmust. Hisz maga is folyton liberálisnak vallja magát és jogosan hivatkozik politikai multjára, melyben egyetlen cselekedete sem mond ellent a liberálisizmusnak. Ámde azt már jogosan konstatálhatjuk, hogy Széll Kálmánt, ki mindenben mérsékletet és kiméletet tanusít, a liberálisizmus sem fogja túlzásokra ragadni. A liberálisizmus tekintetében sem szorult Széll Kálmán kerékkötőre, a mi a néppárt akart lenni, mivel ez a párt az egyházpolitikai küzdelmek alatt diadalra jutott liberálisizmust akarta további útjában feltartóztatni. De hát a liberálisizmus czélt ért és ezen túl nem akar menni.

Innét van, hogy a volt egyházpolitikai ellenzék tulnyomó része, sőt még a néppártnak néhány volt tagja is, egész nyugodt lélekkel beléphetett a szabadelvűpártba, annak politikáját bátran támogatja, mivel abban radikalizmus nincs. Így maradt a néppárt izolálva, fegyverbarátok nélkül. Kezdetben arról volt szó, hogy ez a párt tényleg feloszlik és a nemzeti párt tagjait követve, a párttagok egyénekenként belépnek a szabadelvűpártba. De nem tudni, mi okból, először olyan mérsékelt ellenzéknek maradt ez a néppárt, mely határozottan rokonszenvezett a Széll-kormányval.

Később aztán, főként Molnár János apátnak az esztergomi kanonoki kineve-

zéseknél határozott és feltűnő mellőzése miatt mindinkább kiélesedett az ellentét Széll Kálmán és a néppárt között. A néppárti sajtó kiméletlen támadásai Széll Kálmánnal szemben megújultak. Ez azonban a szabadelvűpárt és a néppárt közötti viszonyra vonatkozik.

Odakünn a kerületben pedig mindinkább kezdi veszteni a talajt a néppárt. És pedig két okból. A saját kerületeiben meglazult a néppártiság. Az egyházpolitikai harcok izgalmi lecsillapodtak. Többé nem lehet a népet izgatni azzal, hogy az egyházpolitikai törvények a vallást teszik tönkre, mivel öt esztendő története az ellenkezőt bizonyítja. A néppárti szónokok jövődölései be nem teljesedtek. A nép is belátja, hogy a polgári házasság nem rontja le a kereszténységet. Főként belátja, hogy az öt év előtti izgalmi félrevezetésen alapultak. Többé nem hisz a néppárti politikában. A képviselője lejárt a magát. S jövőre alig van kilátás arra, hogy a néppárti jelölt a volt néppárti kerületekben győzzön.

Ezért a néppárt központi vezetősége gondolt merészet és nagyot. Más „katholikus” kerületet keres, hol a nép fanatizálható, és a néppárt még az újdonság ingerével bír. Ezért a volt nemzeti párti képviselők kerületeire vetette magát. Zalában és Erdélyben próbált szerencsét a hitbuzgó katolikus székelység között. Ámde csufos kudarcot vallott a néppárt országszerte, sőt a papi körök határozott és nem egy újságban kifejezett rosszallására szolgáltatott okot a néppártiak azért, hogy a katolikus népbe akarják vetni a pártoskodás üszkét. „Menjetek a liberális és függetlenségi kerületekbe, de ne miközben jőjjetek”, ezzel a jellemző szóval utasították ki a néppártiakat ezekből a kerületekből. Nagy a méltatlankodás most különösen a miatt is, hogy irtalmatlanul becsméreltek és rágalmaztak a néppártiak olyan egyházi és világi férfiakat, a kik épen a papság előtt

szereztek érdemeket az egyházpolitikai harcok alatt.

Ez a tragikuma a néppártnak, hogy saját kerületeiből kikopott; a katolikus papság pedig mindinkább elfordul tőle a galibái miatt. A tragikum okait pedig ez a párt önmagában hordja. Pusztulás lehet csak a vége.

R.

Politikai hírek.

A képviselőház zárszámadási bizottsága Fest Lajos elnöklésével okt. 31-én ülést tartott, amelyen a kormány részéről Wlassics és Plósz miniszterek, a pénzügyminisztérium részéről Gränsenstein államtitkár, az állami számvevőszék részéről Dárday alelnök volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vevén az állami számvevőszéknek az 1899-ik év pótnegyedében s az 1900-ik évről első és második negyedében előfordult tulkiadásokról, előirányzat nélküli kiadásokról és hitelátruházásokról szóló jelentéseit, amelyeket Benke Gyula előadó ismertetett, elhatározta, hogy e jelentések tudomásul vételét hozza a háznak javaslatba.

Czél szerű és hasznos intézkedést vett tervbe a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a törvény azon intézkedésének megvalósítása érdekében, hogy minden község okleveles születésznél birjon. Ösztöndíjakat fog kiosztani az országnak egyes szegényebb községei között oly czélból, hogy felhasználásával arra alkalmas nők okleveles születésznökké képeztesse ki oly kikötéssel, hogy az ösztöndíj fejében legalább öt éven át bábáskodni kötelesek az illető községben. Ez a praktikus rendszabály lehetővé fogja tenni annak a tartóhatatlan állapotnak lassankint való megszüntetését, hogy a községek nagy száma a közegészségügy nagy kárára még csak okleveles születésznővel sem rendelkezik.

Háromszékvármegyei árvafülszeretetház.

Háromszékvármegyei köztörvényhatósági képviselő bizottságának Seps-Szent-Györgyön, 1900. október hó 12-én a vármegye székházának tanácskozási termében, hatálykai Potsa József v. b. t. t., cs. kir. kamarás főispán elnöke alatt tartott őszi rendes közgyűlésében 1903. iktatói szám alatt előadott és tárgyalott a Háromszékvármegyei árvafülszeretetház igazgató választmányának azon ké-

Körülbelül 60—80 kilométert utat tettünk meg Románia egyik szegletén keresztül s azt mondják kik ezen országot jól ismerik, hogy ez Románia egyik legvirágzóbb része, mert az egész vidéket székelyek lakják, s a székely ember akár hol is tanyát, bionyos izlést és csint visz magával s nagy szorgalma és életrevalósága bizonyos jólétet teremt, mi első sorban a szebb építkezésben nyíltkozik meg. Egymást érik itt a magyar faluk, melyeknek lakosai székelyek s tisztán beszélnek magyarul, azonban fájdalom szokásukban s öltözközkben egészen el-láhosodtak. Találkoztunk olyan magyar emberrel is, ki eltagadta, hogy ő magyar s csak nagy későre szólalt meg anyanyelvén.

Mint érdekes jelenséget, meg kell említenem azt is, hogy azon falukban, melyeken áthaladtunk, sehol egyetlen konyhakert nem látható. A mint a nyár beköszönt, megindul targonczájával a városi gredinár a kertész s visz magával salátát, retket s egyéb zöldséget s a faluk népei innen szerzik be szükségleteiket. Ez a szokás már nem igen vall a székely életrevalóságra, valamint az sem, hogy házi szárnyas állatot vajmi ritkán lehet látni az udvarokon. Valószínűleg a mi romániai székely testvéreink menüjéből merőben hiányzik a paprikás csirke, meg a liba peccsenye.

De ha lépten-nyomon mindenütt látható az elmaradottság, a vendéglői árak egészen európai színvonalon állanak. Akár magyar, akár román az a vendéglő, egész modern árakat számít fel, alaposan megsacsozolja az ő vendégét.

Tán nem lesz érdektelen még egy körülményt megemlítenem, azt t. i. hogy míg a Székelyföldön a Keleti Kárpátok lejtőit a határszélen mindenütt románok lakják, addig Románia határszélein a Kárpátok tulsó oldalán a székelység képezi a lakosok tulnyomó részét. Mintha csak e két nép közös megegyezéssel kicserélte volna lakóhelyét. Istenem! mily nagy nemzetiségi probléma nyerne könnyűszerű elintézt, ha e két népfajnak egy napon az jutna eszébe, hogy a székelynek itt Magyarországon s a Románnak pedig Romániában van az igazi hazája s szépen kicserélnek lakóhelyüket. Én tudom, hogy ez csak chimera, de azt is tudom, hogy a mit állami intézkedéssel csaknem lehetetlen keresztülvinni, az a népek közös akarataból könnyen menne. Ezen kérdéstről beszélgetve, még egy érdekes dologra kell rámutatnom. Minálunk a hegyek alján lakó románok köztudomás szerint a Magyarországon élő összes népfajok között testileg a legszebb, legfejlettebbek közé tartoznak, míg az ugyanazon vidéken lakó székelyek egy kissé degeneráltak s elsatnyultak. Romániában ez egészen megfordítva van. Ott a székelyek jól fejlettek, piros pozsgások, míg a románok bizony nagyon nyomorult kinézésűek.

Felolvasásom szűk kerete nem engedi meg, hogy ezen különbségek okaival tüzetesen foglalkozzam s csupán csak annyit kívánok megjegyezni, hogy tán nem volna hiában való dolog most, midőn a kormány a székelyek kitelepítésével komolyan kezdett foglalkozni, a közfigyelmet arra a sok ezer székelyre terelni, kik Romániában élve, nap-nap után

jobban haladnak az eloláhosodás felé. Még eddig nem sokat tett ugyan a a román kormány a magyar faj ellen, de utóbbi időben erős akció indult meg minden irányban a magyarok beleolvasztása iránt. Egész bizonyosra vehető tehát, hogy a bevándorolt s állandóan megtelepült székelység, mely az eddigi kedvező viszonyok között évszázadokon keresztül megtudta védeni nyelvét, a legközelebbi évtizedek alatt teljesen elveszti magyar jellegét. Szokásában, életmódjában, ruházatában már most is egészen oláh s ha lassanként anyanyelvét is elfelejti, csupán csak neve marad emlékeztetőül, hogy Románia szélén egykoron a székelyeknek egy hatalmas telepe volt. S míg ez Romániában kérelhetetlen bizonyossággal be fog következni, addig nálunk, a mi tolleráns, dédelgető nemzetiségi politikánk mellett, ama sok száz ezer itt lakó román, nyelvének és vallásának gyakorlásában senki által sem háborgatva, él és szaporodik. Romániában a magyar érzelmű minorita papokat kezdik kiszorítani s különböző ürügyek alatt bezárják a magyar iskolákat, nálunk a román papok államsegélyben részesülnek s a román iskolák pedig titokban melegítései a román irredentista törekvéseknek; Románia mindent meg mer tenni, mert a székely ember nem jajgat, de mi mindig a művelt világ közvéleményétől rettegünk. Ennek pedig nem lehet egyéb következménye, mint az, hogy a mi románaink is megmaradnak románoknak s a romániai székelyek is románok lesznek. Pedig bizony isten oly kevesen vagyunk, hogy veszendőbe indult székely testvéreinkért érdemes volna valamit tenni.

reseo, mely szerint kéri a képviselő bizottságot, hogy tegyen a szeretetház javára a gyámpénztári tartalék alapból 12.200 korona alapítványt.

Az igazgató választmány kérésében kiemeli hogy az árvafiu-szeretetház 1901. évi költségvetése bármily körülményekkel lett is összeállítva, még is 1422 korona 26 fillér hiánnyal záródott az le. Az intézet célja nemes, oly közjótékonyasági, emberbaráti és társadalmi érdekeket szolgál, hogy midőn napról-napra hova-tovább az intézet iránt az érdeklődés fokozódik, az intézet bivatásával összefüggésben álló érdekek szaporodnak, ezen intézet anyagi gyarapítását tekinteten kívül hagyni alig lehet, a nélkül, hogy a nagy társadalmi érdekek is háttérbe ne szorulnának s hogy a fejlődésben álló intézet visszafejlődése ne következhetne be, midőn minden téren és minden időben az érdekeknek csak fokozásával kell találkozni.

Az árvafiu-szeretetház igazgató választmánya méltatva az intézet érdekeit, azon kérelemmel járul a törvényhatósági közgyűléshez, hogy a gyámpénztári tartalék alap által az árvafiu-szeretetház javára tett 30.000 korona, illetve a konvertálás folytán 37.800 koronára növekedett alapítvány a gyámpénztári tartalék alap vagyonából egészítessék ki 50.000 koronára. Felhívván továbbá azt, hogy a Kézdi-Vásárhelyt létesített „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet felsegítésére 1895. évi szeptember 3-án 63.229. sz. a. kelt belügyminiszteri rendelettel jóváhagyott alapító levél folytán 30.000 korona és Erzsébet császárné és királyné Ő Felsége legmagasabb nevére és emlékére tett alapítványra vonatkozólag 1899. évi augusztus 29-én 89023-VII/o. szám alatt kiadott belügyminiszteri határozattal jóváhagyott alapító levél következtében 20.000 korona lett a háromszékvármegyei gyámpénztári tartalék-alapból kifizetve; míg az árvafiu-szeretetház 1891. évi december hó 9-én 87340/VIII. sz. a. kelt belügyminiszteri intézkedéssel jóváhagyott alapító levélről fogva 15000 frt, illetőleg 30.000 korona alapítvánnyal lett azon alapból segélyezve, mely összeg az arany járadék kötvény átváltoztatása folytán ma 37.800 koronára nőtte ki magát, s így a méltányosság elvénél fogva is indokolt, hogy az árvafiu-szeretetháznak a gyámpénztári tartalék-alapból annyi alapítványa legyen, mint az „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézetnek, s ez a 12200 korona meghatározásával el is lesz érve.

Tekintettel arra, miszerint a gyámpénztári tartalék-alapnak 1899. évi számadása szerint 35,803 korona 26 fillér alapvagyonra volt, mely azóta a kamatokkal is növekedett, s ha a fiu árvaház részére a tett alapítvány 12,200 koronával, 50.000 koronára kiegészítették is a tartalék-alap részére megfelelő összeg marad rendelkezésére.

Ezek alapján az ügy a képviselő bizottság általános választmányához tételt az véleményadás végett.

Ezen választmány javaslatára a bizottság elhatározta a gyámpénztári tartalék-alapból az árvafiu-szeretetház javára tett és időközben 37,800 koronára növekedett alapítványnak 50.000 koronára leendő kiegészítését, s e határozatnak a m. kir. belügyminiszter urhoz jóváhagyás végett felterjesztését; egyúttal megbizta a vármegye alispánját, hogy az alapító levél kiállítását eszközölje.

Bizva a m. kir. belügyi kormánynak a fiu árvaház iránti jóindulatába, meg vagyunk győződve, hogy a törvényhatósági bizottság határozatát méltányolni fogja és jóváhagyásával előmozdítja az intézet igazán humánus működését.

Ezzel kapcsolatosan meg kell még említenem azon lelkiismeretes és fáradhatatlan munkásságot, melylyel Potsa József vármegyénk érdemekben gazdag főispánja az árvafiu-szeretetház érdekeit létesülése óta szíven viseli s atyai bölcs tanácsával irányítja, s kinek legnagyobb részben köszönheti ez intézet létesülését is.

Ugyiszintén köszönet és elismerés illeti még az intézet fejlesztéséért Sára Tamás árvaszéki elnököt, valamint Sipos Samu árvaházi igazgatót, kik odaadó munkássággal s fáradhatatlan ügyessérettel állottak és állanak az intézet létesülése óta ezen igazán humánus intézmény szolgálatában.

Dénes Imre.

Jelentés a Székely Egyesület 1899. évi működéséről.

(Folytatás.)

Fájdalom, ez évi jelentésünket sem zárhatjuk le anélkül, hogy ne kelljen megemlékeznünk az egyesületet ért súlyos veszteségekről. A székely egyesület igazi megteremtője, több éven át elnöke, majd tiszteletbeli elnöke, Hajós János, a közélet e kiváló alakja, ez évben hunyta örök álmra szemét. Az elnökség koszorút küldött a dicső halott ravatalára s választmányunk jegyzőkönyvben örököltette meg nagy érdemeit s külön emlékezünk meg róla 1900-iki évkönyvünkben. Ugyancsak ez évben hunyt el a választmány egyik érdemes tagja, a székely iparmuzeumi felügyelő-bizottság elnöke, Kovács Ferencz apátplébános is, kinek szintén jelentékeny érdemei vannak a székely egyesület körül. Legyen áldott mindkettejük emléke.

Egyéb veszteség is érte egyesületünket. Gertyánffy István, ki a megboldogult Barabás Miklós helyére választottunk meg egyik alelnöknek, egészségi állapotára való tekintettel lemondott az alelnöki tisztről. Ugy az ő, mint másik elhunyt alelnökünk, Szilágyi Sándor helyét ez a közgyűlés lesz hivatva betölteni.

Lemondott a péztárosi állásról Gidófalvy István nyug. miniszteri tanácsos is, ki évek során nagy lelkeséggel végezte e tisztelet s a pénztárosi teendők végzésével egyelőre a titkár bizatott meg. A közp. választmány levélben köszönte meg s jegyzőkönyvben is megörököltette Gidófalvy István érdemeit s a közgyűlés bizonyára örömmel veszi tudomásul, hogy volt pénztárosunk a jövőre is munkás tagja kíván maradni egyesületünknek.

Ime számot adtunk az egyesület ez évi dolgairol s midőn kérjük a tisztelt közgyűléstől a jelentésünkben foglaltak jóváhagyását, egyben kérjük jövőre is a lelkes támogatást. Nem magunknak kérjük ezt, hanem a székelységnek, melynek erkölcsi és anyagi érdekeit támogatni mindnyájunknak szent kötelessége.

A fentebbiekben közölve a Székely-Egyesület 1899. évi működéséről szóló jelentést, hogy az érdeklődők már a folyó 1900. évi működésről is némi képet nyerjenek, közöljük a június haváig történtek főbb adatait.

Örömmel jelenthetjük, hogy az alapító és rendes tagok száma ez év első felében is szépen szaporodott. A mondott időig 200—200 koronás alapító levéllel a következők jelentkeztek: Szerb György, br. Feilitseh Arthur, gr. Zichy Jenő, gr. Zehy Ágost, Münnich Aurél, Gajá i Ödön, Kubinyi Géza, gr. Andrassy Gyula, Manassy György orsz. képviselők, Hollaky Arthur udvarhelymegyei főispán, Béli Tivadar háromszékvármegyei földosztós és Kosztics Labul budapesti lakos, összesen tehát 12 alapító tag, a mi az egyesület vagyonának 2400 koronával való szaporodását jelenti. Ugyancsak június haváig 36 rendes tag jelentkezett, többnyire Bodó Sándor ágostonfalvi állomásfőnök, választmányunk e lelkes tagjának ivén, ki az előző évben s fáradhatatlanul buzgólkodott a tagok gyűjtésében. Dr. Sinkovics Ottó szentkatolnai földbirtokos ivén hat pártoló tag jelentkezett évi 6 korona fizetésének kötelezettsége mellett s ugyancsak az ő ivén ketten adakoztak egyszersmindkorra 6—6 koronát.

Jelentékeny segítséggel járult egyesületünk céljainak támogatására Darányi Ignác földművelésügyi miniszter ur, ki 1000 korona állami segélyt utalványozott mezőgazdasági célokra s már az ideai évkönyvben lehetővé vált ez által, hogy a székely gazdáknak és gazdasszonyoknak való hasznos tudnivalók tárát kibővítsük, elannyira, hogy külön egy kis könyvet tesz ki évkönyvünkben a székely gazdák és gazdasszonyok hasznos tudnivalója. A székely mezőgazdasági érdekeket szíven viselő miniszter kilátás a helyezte jövőre is a segítséget, miért a székelység méltán lehet hálás iránta.

(Vége köv.)

Ujdonságok.

— Képviselő gyűlés. Kézdi-Vásárhely város képviselő testülete f. hó 3-án tartott rendkívüli közgyűlésében, több személyi kérdés elintézése után, határozott az aerogén-gáz részvénytársaság által a

város kivilágítása iránt tett ajánlata felett, kimondván, hogy a város jelenleg nincs azon anyagi helyzetben, hogy a kérdéses vállalatba bele menjen, ennélfogva az ajánlatot ezuttal tárgyalni nem óhajtja.

— Halottak napját a szokott kegyelettel ünnepelték meg az idén is Kézdi-Vásárhelyt és pedig nem csak a római katolikusok, hanem a protestánsok is. Ez a szép kegyeletes szokás évek során a reformátusoknál nagyon elterjedt, úgy, hogy most már az ünnepelés módjában a két felekezet között semmi különbség nincs, pedig a reformátusok egyházi szabályaiban a halottak emlékének megünneplése nem foglaltatik benne. A temetők este fényesen ki voltak világítva, s alig volt sír, melyet a kegyeletes megemlékezés szépen fel ne ékesített volna. A sírok között óriási közönség tolongott s a kinek halottja nem volt, az a szomorú látványosságban gyönyörködött. Este 9 óra tájban aztán a lángok elaludtak s a közönség széteszlott.

— Szélhámos banda. Nemrégiben adtunk hirt a Kovásznán letartóztatott szélhámosokról. Mint onnan értesítenek, a nyomozat már befejezést nyert s ennek során kitudódott, hogy Simai Gyula a budapesti bankkegyesület részére sorsjegy és egyéb értékpapírok eladásával foglalkozott körútjában s Földvárta és K.-Vásárhelyen kötött több ügyletet, melyekre előleget is vett fel. A dr. Bodor Ferencz kézdivásárhelyi kir. közjegyzővel kötött 5 drb sorsjegyügyletből azonban csak egyet küldött meg a banknak s mivel megbízása sincs a banktól, mint csalót átadták a kovásznai kir. bíróságnak. Takács János foglalkozás nélküli csavargót, álnév és jogtalan címhasználat stb. szóval öt rendbeli halmozott kihágásért 26 napi börtönre ítéltetett, melyet most ül a megyei börtönben Seps-Szent-Györgyön. A kiült hűvös után pedig hazatoloncolják Décsre, mivel az orbai járás területéről tízövre kitiltatott. A nála talált pénz továbbá igazolásig le van foglalva. Elismeréssel kell megemlékezni Kökössy Gábor elgabiróról és Jánaki János esendőrőrmesterről, kik együttesen kitartó szorgalommal vezették a nyomozatot minden irányban s így elejét vettek valószínűleg több nagymérvű csalásnak, vagy talán betöréseknek és úgy Kovásznán, mint a vidéken és kitudja nem-e a lezajlott brassói és k.-vásárhelyi vásárokat mentették meg nagyobbszerű rablásoktól?

— Halálos ítélet. Bécsből sürgönyzik, hogy a törvényszék Kakuska Kohn József sirását, aki Baumann 9-ik kerületi elöljáró ellen merényletet intézett, de helyette Novák mérnököt lőtte le, kötél általi halálra ítélte.

— Tilos a csók. Azokat a szerelmes párokat, akik a hagyományhoz híven Itália állítólag kék ege alá utaznak, hogy ott élvezzék a legelső mézesheteket, barátságos jóindulattal figyelmeztetjük, hogy ez utjokban kerüljék ki Milant, mert ennek a szép nagy városnak új rendőrőrke van, aki nagyon jól ismeri és meg is tartja városának a törvényeit. Ez a tulbuzgó hivatalnok ugyanis valahol a levéltárban megtalált egy régi szabályrendeletet, amely még a Sforzák idejéből származik s arról szól, hogy aki nyilvános helyiségekben vagy az utcán csókolózik — szigorúan megbüntetendő. Egy nászutázó párt, akit egy árnyas parkban csókolózáson kapott a rendőr, — el is ítélték az ősrégi szabályrendelet alapján tizenöt líra pénzbüntetésre. A nagyon szerelmes párok tehát, akik szeretnek sokat csókolózni, amint egyedül vannak, — jól tesszik, ha elkerülik Milant, mert különben könnyen megeshetik, hogy az egész uti költséget rendőri csók-bírságokra kell kiadniuk. Ha pedig mindenáron meg akarják nézni a 365 tornyu milanoi székesegyházat — nézzék meg hazafelé jövet, mert ilyenkor — köztapasztalat szerint, — már jobban tudják magukat türtőztetni még a legszerelmesebb párok is.

— Asszonyok, leányok, kiket jóvendőjük érdekel, hozassák meg Zit.-El.-Lohia most megjelent szellemes jósló könyvét. Rendkívül szenzációs! 1 korona beküldése ellenében (bélyegekben is) bérmetve zárt borítékban küldi: Gedeon Aud és könyvkereskedése Miskolcon. Utánvét 40 fillérrel több.

77—1900. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel köz irré teszi, hogy a kovásznai kir. járásbíróság 1900. évi V. 192/2. számú végzése következtében Dr. Bartha Imre ügyvéd által képviselt legifj. Deák Károly javára, Butyka János s neje Szőrcsei Vilma ellen 382 K. 82 f. s jár. erejéig 1900. évi augusztus hó 7-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján már lefoglalt és 900 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 2 drb hámos ló, 1 drb koezi, 3 drb fatengelyű lószekér, 2 drb tehén bival, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kovásznai kir. járásbíróság 1900. évi V. 192/2. számú végzése folytán 382 kor. 82 f. tőtekövetelés, ennek 1900. évi április hó 1-ső napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 51 kor. 80 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Kovászna község Vajnafalva területén Butyka János házánál a helyszínén leendő eszközölésére 1900. évi november hó 9-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az (rintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatják szakra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kovásznán, 1900. évi október hó 27-dik napján.

(129. 1—1.)

Sylvester Károly,
kir. bírósági végrehajtó.

Uj fogászati műterem.

Tisztelettel hozom Kézdi-Vásárhely város és vidéke n. é. közönségének becses tudomására, hogy többeknek szives felkérése folytán folyó hó 22-én ide érkeztem és itt a „Millennium szálloda“ 2. sz. alatt, orvosi felügyelet mellett egy állandó,

FOGÁSZATI MŰTERMET

nyitottam.

Midőn ezt tudomására adni bátor vagyok, azon régi tervemet óhajtom érvényre juttatni, miszerint a mult alkalommal történt itt időzésem alatt tapasztaltam, hogy e város fogbajban szenvedőinek nagyon is alkalmas volna egy minden tekintetben megfelelő fogászati terem nyitani s mint magyar honos és magyar honpolgár bizva azon reményben, hogy pártfogásával meg fog tisztelni, felhivom figyelmét az alábbi esetekre:

Műfogak szájpaddás nélkül

a szájbán semmi kellemetlenséget nem okoz, rágásra, beszédre teljesen megfelel, a valódi fogaktól el nem üt.

Foghuzás orvosi felügyelt mellett, teljesen fájdalom okozás nélkül.

Plombálás: arannyal és ezüsttel.

Műfogak: arany, celluloid, aluminiun és Kautsuk alapon.

Egyes fogak, egész fogsorok.

Található: D. e. 8—12-ig és d. u. 2—5-ig minden a fogászat körébe vágó műveletekre.

Jutányos árak!

Tudatom egyuttal, hogy a nálam történt megrendeléseknél előforduló javításokat díjmentesen fogom eszközölni.

Becsés bizalmát kéri hazafiui tisztelettel:

Tóth Antal,

szájpaddás nélküli fogak és fogsorok
speciálalstáj a.

(126. 2—0.)

Nagy: Mondd csak kérlek Balogh, vettél már magadnak egy osztály-sorsjegyet?

Balogh: Még nem, mert nem tudom melyik a legszerencsésebb főáruda.

Nagy: A legszerencsésebb főáruda

BIHARI EDE

Budapest, IV., Városház-utca 14.

Gondold csak kedves barátom, minő szerencsés ember, rövid idő alatt már kétszer nyerték nála a jutalomdíjat.

Balogh: Mi az a „jutalomdíj“?

Nagy: Jutalomdíj, barátom az a legnagyobb nyeremény

600,000

korona. Én ebben a főárudában játszom és mondhatom, hogy nagyszerűen szolgálnak ki, a húzás után azonnal lakásomon van a húzási jegyzék.

Balogh: Mikor van az I. osztály húzása?

Nagy: Az már f. évi november 15 és 16-án van és

1/4 sorsjegy 12 kor. 1/2 sorsjegy 6 kor. 1/4 sorsjegy 3 kor.

1/8 sorsjegy kor. 1.50

De nem ajánlatos sokáig késni, mert közel a húzás előtt szörnyű nagy nála a kereslet.

Balogh: Ugy, akkor azonnal rendelék magamnak egy sorsjegyet

BIHARI EDE

főelárúsitónál

Budapest, IV., Városház-utca 14.

FONTOS ERDŐ- ÉS FÜRÉSZTULAJDONOSOKNAK!

Cellulose gyártásra alkalmas **egészséges tősfá** 12 centiméter felüli átmérővel, egy méter hosszúságtól kezdve, jövő évi szállításra, **jutányos árban vétetik.**

Ajánlatok intézendők a brassói cellulose-gyár részvénytársasághoz, **Zernestre**, (Brassó mellett).

(116. 6—8.)

ICH DIEN

Csak ezzel a törvényes, bejegyzett védjeggyel valódi.

LONDON, Chief Office 8, W. 48 Brixton Road.

Főraktárak: Burmann, Angol India, Agen. Zágráb, Algier.

Amsterdam, H. Sanders, Rokin 8, Basel.

Szt. János gyógytár, W. Krato, Belgrad, Nikola A. Delini, gyógytár Mihály, főjelemben, Központi raktár Szerbia részére.

Berlin, C. Bologna, Braxelles, Pharmacie Ch. Delacroix & Co. Budapest, Török J. Dr. Egger L. és J. Cairo.

Cöln a. Rh., Noris. Debreceen. Uich, Luxemburg. Schmidt P. gyógyss.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált) az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható zöld, a törvényszéknél bejegyzett „papá“-védjeggyel van ellátva. Főfelmutatás: szor minden mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. külsőleg is kitűzhető és sebet gyógyít.

Egy próbátvev bórmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés: csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifollakenőcső

(csodálatosnak nevezik) utolérhetetlen szívé erejű és gyógykóhatásu. Operációkat a legtöbb esetben feloldozással teszi. E kenőcsrel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott osontszut, utabban pedig egy 28 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógykóhatásu mindenfélre seb gyógyításánál.

Próbátvev bórmentve 1 kor. 30 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg. Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értéktelen, ugynevezett hálal kenőcsöket s más efféléket.

Cím: A. Thierry, gyógyszerár és gyár a Védőangyalhoz, Prograd, Pragerhef felé, a Déli vasut mentén.

Prospektus ingyen és bórmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házában tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védjeggyel az utánzatát a törvény üldözi.

Isaigoad, Dordogne, Kopenhága, fabrikon Iarna. Miland, A. Bertoloni, Malmö, Savrigo, Apet. Lejonet.

Kantos, Pharmacie O. Fredet, Nápely. Palermo.

Páris, Pharmacie Gargallo, 1 & 2, Place de la République, Pharmacie Daprey, 11, Rue des Francs Bourgeois.

Prága, Róma, Geres, Agenais del. Follakencs.

Bombán, Pharmacie F. Gervais, Szarajewo, Seogod, Temorvén.

Telcsot, Velenos, Vienne, Zürich.

Csak ezzel a törvényes, bejegyzett védjeggyel valódi.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelytt.